

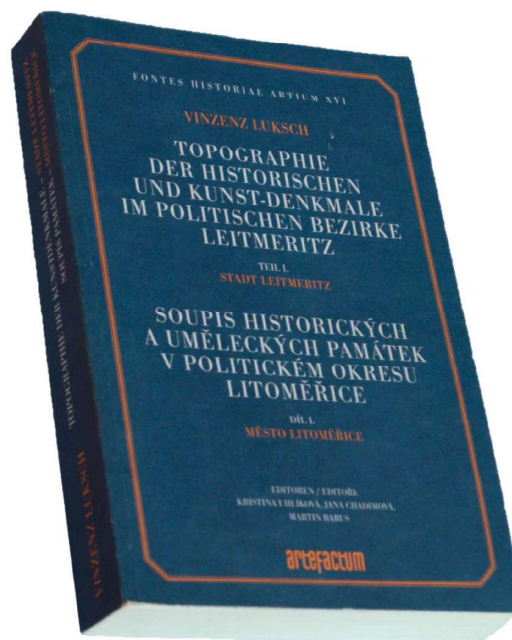
VINZENZ LUKSCH, SOUPIS HISTORICKÝCH A UMĚLECKÝCH PAMÁTEK V POLITICKÉM OKRESU LITOMĚŘICE, DÍL I.

Téměř pětisetstránková edice *Soupisu historických a uměleckých památek v politickém okrese Litoměřice*, konkrétně její první díl věnovaný samotnému městu Litoměřice, vyšla v nakladatelství ARTEFACTUM na podzim roku 2015. Druhý díl, jenž se bude věnovat litoměřickému regionu, se aktuálně připravuje, ale již nyní lze konstatovat, že výsledná práce bude hojně používanou pomůckou badatelů zajímajících se o město Litoměřice a jeho okolí. Editory jsou Kristina Uhlíková, Jana Chadimová a Martin Barus. Kniha je rozdělena na tři části, „Úvod“, „Edice“ a „Prameny, literatura, vyobrazení a rejstříky“.

Soupis vznikající na počátku 20. století jako jeden z mnoha obdobných projektů umělecko-historické topografie Archeologické komise České akademie věd byl již v minulosti jedním ze základních kamenů každého seriózního výzkumu směřujícího k poznání historie a památek města na soutoku Labe a Ohře. Badatel byl však limitován dostupností strojového přepisu, který rovněž kladl nemalé požadavky na jazykové schopnosti svého čtenáře. Právě skutečnost, že je soupis přeložen do češtiny, ale doprovázen i textem německým, tedy jazykem, kterým byl psán originál, je jedním z jeho prvních kladů. Zde je nutné uvést jméno překladatele, germanisty Jana Kvapila, který odvedl velice kvalitní a pečlivou práci. Nárůst obsahu spojený s dvojjazyčným vydáním edice celého soupisu historických a uměleckých památek v politickém okrese Litoměřice byl, jak již bylo naznačeno, vyřešen rozdělením edice na dva díly.

Originální dokument byl v době zahájení prací na edici Lukschova díla neznámý. Dostupný strojopis byl sice v přepisu v celku přesný, nicméně po komparaci s originálem v průběhu práce dodatečně nalezeným narazili editoři na některé drobnější prohřešky týkající se přepisu či gramatiky, ale i na vážnější skutečnosti, například absenci poznámek Ericha Tursche. Ty v edici samozřejmě nechybí, ač vznikala původně dle strojového přepisu, řešitelé pružně zareagovali na nálezy originálního rukopisu v pozůstalosti historika umění Viktora Kotrby.

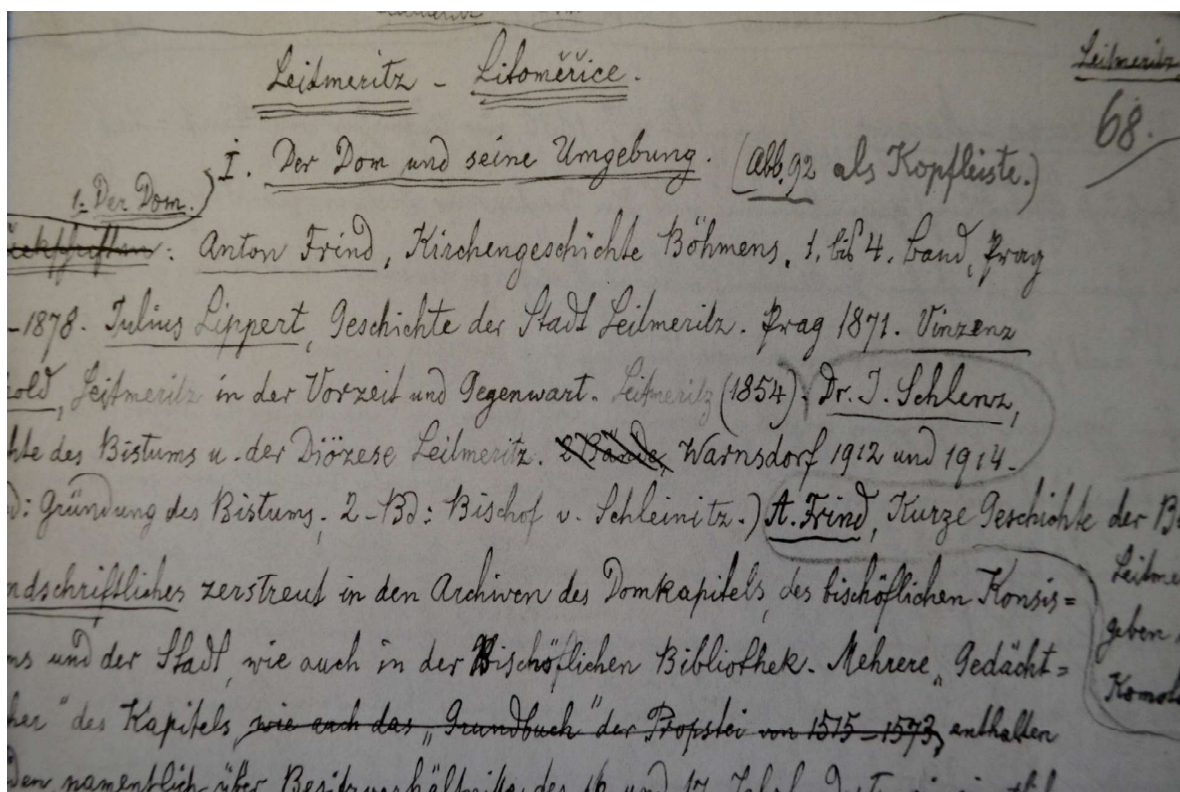
Edice samotného soupisu památek začíná až na straně 95, dvojjazyčně je totiž samozřejmě vedená i úvodní část edice včetně úvodních slov, předmluvy, ale i dalších úvodních, historických, edičních a překladatelských poznámek. Ty jsou její nedílnou součástí a jen těžko si bez nich lze představit moderní publikaci tohoto typu. Seznámí čtenáře s genezí tvorby edice, ale rovněž i vzniku samotného díla Vinzenze Luksche a s jeho osobností. Editoři se rovněž věnovali písemným pramenům, které sám autor při vytváření soupisu používal, Luksch však své

Obr. 1. *Soupis historických a uměleckých památek v politickém okrese Litoměřice, podoba vydané edice.*
Foto: Antonín Kadlec, 2016.

zdroje velmi často neuváděl a o jejich skutečném množství se dá jen polemizovat. I přesto je tato kapitola velice smysluplně pojatá a přinejmenším poodhaluje opravdu široký rozhled autora soupisu. Ediční poznámky a poznámky překladatele lze vnímat jako skutečně povinné součásti textu, bez kterých by byla orientace v edici soupisu obtížná či matoucí.

Samotná edice je členěna místně či tematicky dle původního a, nutno dodat, kvalitního Lukschova záměru a nechybí černobíle tištěná obrazová příloha. Ta pochopitelně není z části původní, ale více, či méně se drží Lukschových poznámek, které jednotlivá zamýšlená vyobrazení popisovala a dovolila tak editorům mnohým z nich doplnit. Z toho důvodu mají vyobrazení dvojčí číslování, což však po přečtení související kapitoly v úvodní části edice nepůsobí nikterak rušivě. Zde snad malá kritická poznámka. Orientace v jádru soupisu je zkomplikována uvedením obsahu až za jeho textem (na straně 421), na ten je sice odkázáno v obsahu uvedeném tradičně hned na počátku knihy, ale nedovedu se ubránit myšlence, že by tato veskrze drobná obtíž mohla být vyřešena elegantněji.

Obr. 2. Soupis historických a uměleckých památek v politickém okrese Litoměřice, ukázka originálního rukopisu soupisu.
Foto: Antonín Kadlec, 2016.

Poslední část knihy věnovaná pramenům, literatuře a vyobrazením je doplněna o jmenný a místní rejstřík, které výrazně usnadňují práci badatele. Seznamy literatury a pramenů jsou rozumně rozděleny na informace týkající se samotné edice Lukschova soupisu a úvodu publikace.

Nutné je kladně ocenit samotný záměr vytvoření edice soupisu, který usnadní přístup k informacím před stoletím tak pečlivě shromážděným Vinzenzem Lukschem. Dvojjazyčné vydání zpříjemní práci česky mluvícího badatele a zůstane stejně tak použitelné pro kolegy ze zahraničí, nemluvě o možnosti ihned zkontrolovat práci překladatele porovnáním s druhou stranou knihy či se seznámit s jinojazyčným ekvivalentem konkrétního termínu. Vyhotovení podrobných rejstříků je rovněž žádanou pomůckou a edice pramene je díky nim uživatelsky přívětivá i k laickému zájemci o památky města Litoměřic.

Je však nutné čtenáře upozornit, že edice původní rukopis v žádném případě nenahrazuje. Publikace totiž zachycuje Lukschův text až po jeho autokorekturách s pozdějšími přípisky Ericha Tursche. Nedovoluje tak zamýšlet se nad důvody vyřazení některých slov, vět či odstavců, které se sám autor rozhodl ze zamýšleného a nikdy nevydaného díla vypustit. I tyto vyřazené poznámky však nezřídka obsahují zajímavé informace.

Záměrem však bylo vytvořit edici právě po těchto zásadách a jako taková byla publikace připravena velice citlivě s patr-

ným hlubokým úsilím celého řešitelského týmu. Pro zájemce o památky v širším okruhu Litoměřic je dobrou zprávou, že lze předpokládat podobně pečlivé zpracování druhého dílu.

Antonín Kadlec